

17. PÁL APOSTOL MISSZIÓI ÚTJAI

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 3.
(ApCsel 14,8–18)

ÓRAVÁZLAT-JAVASLAT ÁLLAMI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK 1. ÓRÁJÁRA

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(Felhasznált irodalom:

Biblia magyarázó jegyzetekkel. Budapest, 1997, Kálvin Kiadó.

McGrath, Alister: A keresztyén hit. Budapest, 2007, Kálvin Kiadó.

Goppelt, Leonhard: Az Újszövetség teológiája. Budapest, 1992, Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya.

Szabó Andor: Lábam előtt mécses a te igéd. Budapest, 1995, Kálvin Kiadó.

Wick, Peter: Pál – A keresztyénség tanítója. Budapest, 2007. Kálvin Kiadó.)

Az első missziói út létrejötte:

Pál apostolt az Antiokhia-i gyülekezet missziói szolgálatra küldte ki Barnabással együtt. Közös szolgálatuk akkor kezdődött, amikor Pál a megtérése után visszatért Jeruzsálembe, és hirdetni kezdte a Jézusról szóló evangéliumot, de nagyon bizalmatlanul fogadták. Jeruzsálemben még az élete is veszélybe került, ezért azt tanácsolták neki az apostolok, hogy hagyja el a várost, menjen Cézaréába. Onnan szülővárosába Tárzuszba utazott. Antiókhiaiban nagy létszámú keresztyén közösség alakult ki, részben a jeruzsálemi üldöztetés elől elmenekült keresztyénekből, részben a helyi megtértekből. A megnövekedett szervezési, igehirdetési munka miatt Barnabás elhívja Pált Tárzuszból, hogy legyen a segítségére. Egy idő elteltével a helyi keresztyén közösség szolgálattevőit a Szentlélek arra indította, hogy egy új szolgálati területre válasszák ki Pál és Barnabást, és iktassák őket hivatalba. Így kezdődött el Pál apostol missziói munkája.

Terveik szerint minden helyszínen először a zsidóságnak hirdetik az igét. Először Barnabás szülőhelyére, Ciprusra utaztak. Lukács elbeszéléséből kiderül, hogy a pogány világban magas rangú római személyek is befogadták az evangéliumot. A missziós út során az Ige hirdetésének a hatására gyülekezetek jöttek létre, amelyeknek tagjait vegyesen alkották a zsidókból és pogányokból lett keresztyének. A misszió nehézségeit írja le a pizídiái Antiókhiaiban történt esemény, amikor a helyi zsidóság a misszionáriusok ellen fordult. Ezért el kellett hagyniuk a várost.

Lisztra: ApCsel 14,8–18: Pál meggyógyít egy sántát Lisztrában

Ennek a gyógyítási történetnek két párhuzama van:

- A sánta meggyógyítása egyrészt a jézusi gyógyításokkal mutat hasonlóságot. Jézus csodatételeinél is kiemelt szerepet játszik a hit. A kapernaumi százados (Lukács 7, 1–10) meggyógyításának a történetében nem is a beteg, hanem a beteg gazdájának a hite lett az elegendő kiindulási ahhoz, hogy a csoda megtörténhessen. Ahogyan Jézus isteni küldetésének a bizonyítékai voltak a csodák, úgy Pál apostolnak is a küldetése valódiságát is igazolták a gyógyítások. Ezek a csodák hitelesítették az igehirdetésének a tartalmát, a Jézusról való bizonyosságtétel igazságát és valódiságát. A lisztrai sánta ember gyógyulása a 9. vers szerint azért történhetett meg, mert volt elég

hite ahhoz, hogy meggyógyuljon. Pál a szavával gyógyította meg, teremtette újra a születése óta hiányos képességet.

Ez a történet tehát indirekt módon azt is kifejezésre juttatja, hogy Pál apostol Jézus Krisztus legitim apostola.

- A liztrabeli sánta gyógyítási története másrészt rokonságot mutat a jeruzsálemi Ékeskapunál történt gyógyítási történettel. ApCsel 3. részében szintén egy születése óta sánta férfit gyógyítanak meg az apostolok. Ez a gyógyítás mutatja, hogy Pál ugyanúgy beletartozik az apostolok sorába, mint Péter, illetve a többi egykori tanítvány.

Pál itt nem a zsinagógában, hanem a város főterén kezdte a prédikációit. A csoda nagy hatást váltott ki a város lakóiból. A természetfeletti megtapasztalása nyomán a város lakói görög isteneknek nézték az apostolokat. Egy igehirdetéssel válaszolt Pál. A történet sajnos nem jó véget ért, mert a csalódott városlakókat a korábbi missziói helyről érkezők felbujtották és végül teljesen Pál ellen fordultak. Megkövezték. De ekkor már voltak a városban tanítványok. Így megvolt az alapja a keresztyén gyülekezetnek.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

Az újszövetségi történetek sorába tartoznak Pál apostol életével, missziójával foglalkozó fejezetek. Már ötödik osztályban előkerült Pál megtérésének a története és a missziói utak, azon belül is Filippi. Pál apostol személye, az életében történt változás, az elköteleződés, amit mind a régi, mind az új életében megélt, fontos példa lehet a serdülő számára. A hetedikeseeknek elsősorban a változából következő „teljesítményt” mutathatjuk meg. Azt, hogy Isten hogyan használta Pált, a régi tulajdonságait hogyan fordította a saját szolgálatába. A „lelkes” keresztyénüldözöből hogyan lett igazán lelkes apostol, a művelt farizeusból az ige hiteles hirdetőjévé, a diaszpóra-zsidóból görögöknek göröggé, ha arra volt szükség. Az ő példája segítheti a fiataalt, hogy identitás keresésében számot vessen mindazzal, amije van, otthonról hozott értékeivel, és felismerje, hogy ezeket Isten szeretné használni, ha elkötelezi magát mellette. Felelőssége a vallástanárnak, hogy segítse felfedezni azokat az értékeket a fiatalokban, melyeket maguktól nem látnak. Már a Mi tesz elégedetté? leckében is szóba került ez a téma, jó most ráerősíteni ismét, hiszen azóta eltelt néhány hónap, és lehet, hogy új értékeket fedezett fel magában, vagy éppen a korábban értéknek gondolt tulajdonsága, tehetsége csalódást okozott számára, és ezáltal most újból meg kell küzdenie önmagával.

Elvont műveleti gondolkodására alapozva a tankönyv Pál apostol személyét, útjait egy gondolattérképpel vezeti be. Érdeemes megnézni, hogy melyik ága az, amelyikről már sokat tud, melyik kifejezés, helyszín ismeretlen számára. Ez felkeltheti a kíváncsiságát is, illetve a gondolattérkép segíthet abban, hogy önállóan is tudjon beszélni Pál apostol életének fontosabb állomásairól. Sokszor a hittanoktatásban csak a kognitív célra koncentrálnunk, aminek nincs mindig helye, hiszen elijesztheti a serdülőt. De a kellő helyen, kellő módon közvetített ismeret ösztönözheti a Biblia olvasására, és rámutathat arra, hogy ez nem önmagáért való, hanem egy ember életén keresztül megismerheti Isten vezetését. Éppen ezért, ha Pál életét végiggondolja, és tud így beszélni róla, az segíthet neki, hogy a saját életére is ránézzen. Érdekes feladat lehet – a megosztás kényszere nélkül – ha saját magáról készít gondolattérképet. Természetesen, aki szívesen bemutatja a csoportnak, azt mindenképpen hallgassuk meg, hiszen lehet, hogy egy ilyen alkalommal bizonyágtétel is megfogalmazódik egy-egy tanulónál, és egy bensőséges légkörben, ahol tudják, hogy elfogadást kapnak, helye és jelentősége van ennek.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

Minimum	Optimum
<ul style="list-style-type: none"> • Bátorítással vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ismerje Pál apostol életét, tudja felsorolni missziói útjait. ○ Ismerje és segítséggel tudja elmondani Pál első missziós útját és a liztrai gyógyítás történetét. ○ Ismerje és segítséggel tudja elmondani Pál második missziós útját, vonja le a következtetéseket. ○ Ismerje és segítséggel tudja elmondani Pál harmadik missziós útja hova vezetett, mi volt a célja. ○ Ismerje és segítséggel tudja értelmezni a lecke Igéit: Máté 28,19–20, Róm 1,16. 	<ul style="list-style-type: none"> • Önként és aktívan vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Tudja elmondani Pál apostol életútját, elemezze és vonjon le belőle tanulságokat saját maga számára. ○ Legyen képes ismertetni az ok-okozati összefüggéseket, következtetéseket levonni Pál missziós útjairól. (Liztra, Európa, Efezus) ○ Tudja önállóan értelmezni a lecke Igéit és tanulja meg: Máté 28,19–20; Róm 1,16.

ÓRAVÁZLAT–JAVASLAT

Fő hangsúly: Pál missziói útjain keresztül annak a bemutatása, hogy Isten örömhíre minden embert meg tud szólítani.

Kognitív cél: Pál missziói útjain keresztül annak a bemutatása, hogy Isten örömhíre minden embert meg tud szólítani.

Affektív cél: Az elköteleződés örömeinek és nehézségeinek érzelmi átélése.

Pragmatikus cél: Bátorítás Isten Igéjének a befogadására és a személyes elköteleződésre.

Óra fő része	Javaslatok	Tananyag, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>1. Beszélgetési lehetőség:</p> <p>Az előző órai házi feladatok megosztása.</p> <p>Gondolattérkép készítése párokban a misszió szóhoz kapcsolódva, majd két-két pár alkot egy csapatot, és keresik a közös pontokat a gondolattérképeik között.</p> <p>A legfontosabb közös ponto(ka)t írólapra írva felteszik a táblára (csapatonként max. 2).</p> <p>Pál apostol személyéről meglévő ismeretek összegyűjtése a misszióhoz kapcsolódva.</p>	<p>A/4-es lapok, színes tollak</p> <p>írólap, vastag filc, blue-tack táblán a misszióhoz kapcsolódó fogalmak</p> <p>táblán a misszióhoz kapcsolódó fogalmakhoz mintegy</p>

		gondolattérképként felírva
Feldolgozási javaslat	<p>A megadott igeszakaszok elolvasása (az osztály egyik fele az egyiket, a másik fele a másikat). 2 mondatban fogalmazzák meg röviden, hogy miről szól az adott igeszakasz.</p> <p>ApCsel 14,8–18 ApCsel 19,23–40</p> <p>A másik csapat történetének is megismerése a mondatok segítségével.</p> <p>Tanári felolvasás:</p> <p><i>„...többször börtönöztek be, igen sok verést szenvedtem el, sokszor forogtam halálos veszedelemben. Zsidóktól ötször kaptam negyven botütést egy híján, háromszor megvesszőztek, egyszer megköveztek, háromszor szenvedtem hajótörést, egy éjt és egy napot hányódtam a tenger hullámain. Gyakran voltam úton, veszedelemben folyókon, veszedelemben rablók között, veszedelemben népem között, veszedelemben pogányok között, veszedelemben városban, veszedelemben a tengeren, veszedelemben áltestvérek között, fáradásban és vesződésben, gyakori virrasztásban, éhezésben és szomjazásban, gyakori böjtölésben, hidegben és mezítelenségben. Ezeken kívül még ott van naponkénti zaklattatásom és az összes gyülekezet gondja.” (2Kor 11,23–28)</i></p> <p>2. Aranymondás:</p> <p><i>„Tegyetek tanítvánnyá minden népet...”</i> (Mt 28,19)</p> <p>3. Énekjavaslat:</p> <p>RÉ: 467. Mily jó, ha büntől már szabad...</p>	<p>Biblia, füzet</p> <p>TK 61. o. Biblia</p>
Házi feladat	<p>Házi feladat (választható)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gondolattérkép készítése, mely alapján tud beszélni Pál apostolról. – Gondolattérkép” készítése saját magáról, melyen megjelennek azok a pontok, amiben elköteleződött már, az életének legfontosabb eseményei. <p>Blogbejegyzés írása: Efezusban jártam vagy Lisztrában jártam – egy szemtanú vallomása</p>	

TOVÁBBI ÖTLETEK

Pál missziói útjai infografika és térkép:

<http://rpi.reformatus.hu/hatteranyagok/terkepek/vizjeles/26%20Pal%20utak.jpg>

<http://rpi.reformatus.hu/hatteranyagok/terkepek/vizjeles/26%20trkp%20P%C3%A1l%20misszi%C3%B3.jpg>

Filmek:

<https://www.youtube.com/watch?v=RHNaKp9ajt0>

<https://www.youtube.com/watch?v=ymP-fEiI4Tc>

<https://www.youtube.com/watch?v=5F3JTaTOD3Y>

Pál apostol nyomában:

<https://www.youtube.com/watch?v=TX7hv1OC-A4>

Gryllus Dániel – Sumonyi Zoltán: Pál apostol:

<https://www.youtube.com/watch?v=KkU6Vn9XWeY>

<https://www.youtube.com/watch?v=fiVhTjchyd0>

<https://www.youtube.com/watch?v=OJ3cUCDQ6W4>

„És ki az a Pál?” – Debreczeni Tibor monodrámája

<https://www.youtube.com/watch?v=1XgqmkjN8pQ>

Imádságra nevelés

Hálaadó imaséta 1. Előkészítés Feladatutasítás: <ul style="list-style-type: none"> • Induljatok el lassan sétálva a teremben. • Amíg szól a zene, addig sétáljatok. • Amikor elhallgat a zene, akkor néhány útmutató gondolatot fogok elmondani. Arra kérlek benneteket, hogy ez alapján imádkozzatok majd. 2. Imádkozás	műfaj	hála
	megfogalmazás	hittanosok magukban
	imádkozás	vezetett imádság
	csoport felosztása	egyéni
	kapcsolódás	aranymondás: „... <i>hálát adott Istennek, és megtelt bizakodással.</i> ” ApCsel 28,15
hely	óra eleje	
fejlesztési terület		

<p>Hittanoktató gondolatai (javaslat):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indulj el lassan a teremben. Figyeld meg a körülötted lévő tárgyakat. Nézd meg a színüket, formájukat. Figyeld meg a részleteket. Amikor a zene elhallgat, állj meg egy kicsit, hajtsd le a fejed, és adj Istennek hálát azért, amit most megfigyeltél. • Indulj el lassan a teremben. Figyelj a mozgásodra. A fejedre, a kezeidre, a lábaidra. Amikor a zene elhallgat, állj meg egy kicsit, hajtsd le a fejed, és adj Istennek hálát azért, amit most megfigyeltél. • Indulj el lassan a teremben. Gondolj azokra, akik közel állnak hozzád. Amikor a zene elhallgat, állj meg egy kicsit, hajtsd le a fejed, és adj Istennek hálát okért, akire gondoltál. 	hittanosok	<ul style="list-style-type: none"> • sétálnak • magukban imádkoznak
	hittanoktató	<ul style="list-style-type: none"> • gondolatokat mond az imádkozáshoz
	eszközök	<ul style="list-style-type: none"> • elegendő tér • zene (elmaradhat)

Élménypedagógiai játék 1: SZÁMSZÓ

Szükséges eszközök: Szituációs lapok

Típus: kommunikációs

Játék lényege: A játék során a gyerekek megtapasztalják, hogy mit jelent úgy kommunikálni, hogy csak a metakommunikációra hagyatkozhatnak az üzenet megértése érdekében.

Instrukciók: Két önként jelentkezőt kérek. Húzzatok egy szituációs lapot. A lapon láthatjátok, hogy kik vagytok. És a szituáció nyitó mondatát. Menjetek ki, beszéljétek meg, hogy szerintetek hogyan zajlik le ez a jelenet. Két perctek van erre
(*próbálnak, majd bejönnek*)

Várjuk a jelenetet. De az a helyzet, hogy egy dolgot nem mondtam el. Azt, hogy szavak helyett számokat kell mondanotok. Egytől fölfelé. A számokat kell olyan érzésekkel és mozdulatokkal, arckifejezésekkel kísérni, amelyekből a csoport kitalálja, hogy vajon mit is beszélgettek.

Szituációs lapok: (Ezek a jeleneteket természetesen változtathatók.)

1. jelenet: Anya-gyerek párbeszéde.

Nyitó mondat:

– Anya, egyest kaptam.

2. jelenet: Eladó és vevő párbeszéde.

Nyitó mondat:

– Ez a hús romlott.

3. jelenet: Fogorvos és beteg párbeszéde.

Nyitó mondat:

– Nagyon félek Öntől.

4. jelenet: Pincér és vendég párbeszéde

Nyitó mondat:

– Ez a leves túl sós.

Megbeszélés:

I. Tények: Meséljétek el a tapasztalatotokat. Mi volt a feladat? Hogyan tudtátok elvégezni? Mi is történt? Mit tettél annak érdekében, hogy jobban lehessen érteni, amit akarsz mondani? Mit tettél, hogy jobban értsd, amit mondanak neked? Miért fontos, hogy a beszédnek a tartalmát és könnyen lehessen érteni? Könnyen ki lehet-e találni így a tartalmát

II. Érzések: Milyen érzés volt szavak nélkül beszélni? Milyen érzés volt, hogy nem értették? Mi volt a legzavaróbb?

III. Tapasztalat: Mi volt a tanulság számodra? Mi a fontos a kommunikációban számodra?

Élménypedagógia játék 2: ZAVARÓ KÖRÜLMÉNYEK

Játék leírását lásd: A PROTESTÁNSOK KÜZDELMEI c. lecke végén.

Drámapedagógiai ötlet: ÉLŐBÁBOS FELDOLGOZÁS

Eredeti ötlet:

Cs. Szabó Sándor: József köpenyében, Paraklétosz, 2008, 39. oldal:

„Kiválasztott résztvevőket jelzésszintű jelmezekkel és eszközökkel (vagy anélkül) mozgatunk, ahogy a történetünk, foglalkozásunk kívánja, helyettük beszélünk, mi mondjuk el a gondolataikat, maximum kisebb, egyszerűbb cselekvést adunk át nekik (Nézz mérgesen! Vedd el tőle! Csukd le a szemed). Az élőbáb igazából passzív, és alá kell rendelnie magát a foglalkozás, a gyakorlat vezetőjének. Ennek ellenére hatékony munkaforma-mind az élőbáb, mind a hallgatóság sokkal jobban figyel, és érzelmileg jobban kötődik, mint a sima tanári narráció esetén (amivel az élőbáb legtöbbször összekapcsolódik). Az élőbábnak felkért résztvevő nem készül fel előre, ott helyben történik vele minden. Nagyon jól használható forma ez például kisebbeknek tartott áhítatokon, ahol egy bibliai történetről van szó.”

PÁL MISSZIÓI ÚTJAI
(olvasmány, egyházi iskolában ajánlott téma)
(ApCsel 16,1–10)

ÓRAVÁZLAT–JAVASLAT EGYHÁZI ISKOLÁK 2. ÓRÁJÁRA

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(Felhasznált irodalom:

Biblia magyarázó jegyzetekkel. Budapest, 1997, Kálvin Kiadó.

Goppelt, Leonhard: Az Újszövetség teológiája. Budapest, 1992, Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya.

McGrath, Alister: A keresztyén hit. Budapest, 2007, Kálvin Kiadó.

Szabó Andor: Lábam előtt mécses a te igéd. Budapest, 1995, Kálvin Kiadó.

Wick, Peter: Pál – A keresztyénség tanítója. Budapest, 2007. Kálvin Kiadó.)

A második missziói út:

A második missziói út célja az volt, hogy a már korábban bejárt területeken Pál és missziói munkatársai a gyülekezeteket gondozzák. Erre a második missziói útra Pál egy konfliktus miatt új kísérővel érkezett. A vitát János Márk személye okozta. Ő Barnabás unokaöccse volt, aki az első útra velük elindult, de igen hamar visszafordult. Amikor a második útra is velük akarta vinni Barnabás a rokonát, Pál határozottan nemet mondott. Így a második út alkalmával Barnabás helyett Szilász volt az apostol mellett. Ekkor szárazföldön utaztak. Nem annyira könnyű természeti környezetet járnak be, 3500 méteres magasságokat meghaladó hegycsúcsokkal és hegyvonulatokkal megtűzdelt utakon keresztül érkeztek meg Lisztrába és Derbébe.

Pál Lisztrában 16,1–10

Pál apostol talált Lisztrában egy szolgálatra igen alkalmas fiatalembert, Timóteust. Az első missziói út során sokan megtértek, akik korábban pogányok voltak. Ezért felvetődött az a kérdés, hogy előbb zsidókká kell-e válniuk, mielőtt keresztyének lesznek. Ezt a kérdés a jeruzsálemi apostolok zsinata döntötte el. Péter látomására és Pál tapasztalataira alapozva végül is egy engedékeny és gyakorlatias döntést hoztak. Ezek szerint nem kell a pogánykeresztyéneknek a zsidó vallási előírásokat minden tekintetben felvállalni. Három dologra oda kell figyelniük az Apostoli gyűlés határozata szerint. (ApCsel 15, 22–9) Ennek ellenére Pál úgy dönt, hogy a hívő zsidó anya és a pogány apa gyermekét a zsidó előírások szerint körülmetéli. Nem azért, mintha ez teológiai szükségszerűség volna, sokkal inkább ekkleziasztikai. Vagyis azért tette meg mégis ezt, hogy a zsidókeresztyénekben ne legyen ellenérzés az ügy és a fiatalember iránt. A lisztrai gyülekezet életét Lukács evangélista hasonló módon írja le, mint ahogyan az első Jeruzsálemi gyülekezetről adott hírt. Erősödtek a hitben és gyarapodtak a létszámban. A gyülekezet többi tagjától Pál nem várta el, hogy körülmetéeljék őket.

Egy érdekes mozzanattal találkozunk. Pálék eltervezték a missziói útvonalat. Ám Jézus Lelke nem engedte, hogy ezt végre is tudják hajtani. Ez nem a terület ellen szólt. Hanem arról szólt, hogy Isten máshova akarta elvitetni az evangéliumot. Egy makedón férfi szólította meg és hívta az apostolt és társát. Bizonyára a ruházata és a nyelv, amit használt, tette egyértelművé, hogy milyen nemzetiségű férfiről is van szó.

A Bibliában előfordul, hogy Isten az akaratát konkrétan közli a kiválasztottakkal. Pálnak álomban mondta el a missziói út egyik legnagyobb feladatát. Európába kell vinni a jó hírt.

Lukács leírása bemutatja, hogy Isten hogyan vezeti a hívő embert. Néha tiltással, néha konkrét felszólítással.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Bátorítással vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ismerje és segítséggel tudja elmondani Pál Rómába vezető útjának történetét. ○ Ismerje fel és tanári kérdések segítségével tudjon választ adni arra, hogy Isten milyen lehetőségeket adott Pálnak, hogy betöltse a hivatását. ○ Ismerje és segítséggel tudja értelmezni a lecke Igéjét: Apostolok cselekedetei 28,15. 	<ul style="list-style-type: none"> • Önként és aktívan vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Legyen képes önállóan elmondani Pál Rómába vezető útjának eseményeit, keressen összefüggéseket Isten akarata és Pál életeseményei között. ○ Legyen képes felismerni, hogy a nehéz helyzet is lehet eszköz Isten kezében. ○ Tudja önállóan értelmezni a lecke Igéjét és tanulja meg: Apostolok cselekedetei 28,15.

ÓRAVÁZLAT–JAVASLAT

Fő hangsúly: Bátorítás Isten Igéjének a befogadására és a személyes elköteleződésre.

Kognitív cél: Pál missziói útjain keresztül annak a bemutatása, hogy Isten örömhíre minden embert meg tud szólítani.

Affektív cél: A bizalom, reménység, nehéz helyzetek érzelmi jellemzőinek feltárása.

Pragmatikus cél: Bátorítás a nehéz helyzetekben való kitartásra. („Ne add fel!”)

Az óra fő részei	Javaslatok	Módszertani javaslatok, felhasznált taneszköz
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Ismétlés: 1. missziói út</p> <p>Énektanulás: Hallod-e Jézus hívását?</p> <p>Megbeszélés: ének szövege és a misszió kapcsolata</p>	TK énekgyűjtemény 5. ének
Feldolgozási javaslat	<p>Tankönyvi szöveg egyéni olvasása</p> <p>Térkép: A 2. missziói út útvonalával való ismerkedés.</p> <p>Fókusz: közös pontok az 1. és 2. út között.</p>	TK 61. o. lilakeretes szöveg TK 61. o.

	<p>Történetmesélés: Pál álma (ApCsel 16,6–10)</p> <p>Kiscsoportos feldolgozás: A 2. missziói út néhány történetének előadása kiscsoportokban:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Filippi városában (ApCsel 16,16–24) 2. Filippi börtönben (ApCsel 16–40) 3. Thesszalonikában (ApCsel 17,1–9) 4. Athénban (ApCsel 17,16–34) 5. Korinthusban (ApCsel 18,1–17) <p>A feldolgozás menete:</p> <ul style="list-style-type: none"> • igeolvasás • készülés az előadásra • előadás • füzetbe jegyzet <p>Ének: Hallod-e Jézus hívását?</p>	<p>Biblia</p> <p>Igeszakaszok fénymásolata, Biblia</p> <p>tábla, füzet, TK</p> <p>TK énekgyűjtemény 5. ének</p>
Házi feladat	Munkafüzet 1. f.	MFEI 49. o.

TOVÁBBI ÖTLETEK:

Pál missziói útjai infografika és térkép:

<http://rpi.reformatus.hu/hatteranyagok/terkepek/vizjeles/26%20Pal%20utak.jpg>

<http://rpi.reformatus.hu/hatteranyagok/terkepek/vizjeles/26%20trkp%20P%C3%A1l%20misszi%C3%B3.jpg>

Filmek:

<https://www.youtube.com/watch?v=RHNaKp9ajt0>

<https://www.youtube.com/watch?v=ymP-fEiI4Tc>

<https://www.youtube.com/watch?v=5F3JTaTOD3Y>

Pál apostol nyomában:

<https://www.youtube.com/watch?v=TX7hv1OC-A4>

Gryllus Dániel – Sumonyi Zoltán: Pál apostol:

<https://www.youtube.com/watch?v=KkU6Vn9XWeY>

<https://www.youtube.com/watch?v=fiVhTjchyd0>

<https://www.youtube.com/watch?v=OJ3cUCDQ6W4>

„És ki az a Pál?” – Debreczeni Tibor monodrámája

<https://www.youtube.com/watch?v=1XgqmkjN8pQ>

PÁL APOSTOL MISSZIÓI ÚTJAI 3. (olvasmány, egyházi iskolában ajánlott téma)

(ApCsel 19,1 és 19,23–40)

ÓRAVÁZLAT–JAVASLAT EGYHÁZI ISKOLÁK 3. ÓRÁJÁRA

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(Felhasznált irodalom:

Biblia magyarázó jegyzetekkel. Budapest, 1997, Kálvin Kiadó.

Goppelt, Leonhard: Az Újszövetség theológiája. Budapest, 1992, Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya.

McGrath, Alister: A keresztyén hit. Budapest, 2007, Kálvin Kiadó.

Szabó Andor: Lábam előtt mécses a te igéd. Budapest, 1995, Kálvin Kiadó.

Wick, Peter: Pál – A keresztyénség tanítója. Budapest, 2007. Kálvin Kiadó.)

A harmadik missziói út:

A harmadik missziói út célja az volt, hogy a már kialakult keresztyén közösségeket erősítse Pál. És az is, hogy az időközben kialakult gondokra és kérdésekre választ adjon a Jézus követőinek. Pál apostol harmadik missziói útja súlypontjának helye Efezus városa lett.

Efezus:

A város Ázsia római tartományának a fővárosa. A későbbiekben itt nagyon sok tévtanítás kapott teret. Jeruzsálem, Antiókhia és Korinthus után a negyedik legnagyobb keresztyén város. Az efezusi Artemisz templom a világ hét csodája közé számított. Artemisz (rómaiaknál Diana) a termékenység istennője volt. Egy egész iparág épült itt Artemisz tiszteletére. Magát a várost úgy nevezték „Atremisz-templom öre.” Az elnevezés bizonyára onnan eredt, hogy „mennyből alászállt bálványképet” vagy „mennyből alászállt követ” őriztek a városban. A város legnagyobb épülete a színház volt, aminek hatalmas volt a befogadóképessége, elfért benne 24000 ember.

Efezusi keresztyének:

Amikor Pál Efezusba érkezett a harmadik missziói útja során, még nem volt önálló keresztyén gyülekezet. Nincsen önálló keresztyén istentisztelet sem, ezért a zsinagógai istentiszteleten vettek részt Jézus követői. Így fordulhatott az elő, hogy egy zsidó gyökerekkel rendelkező, de Jézust követő Alexandriából származó tanító, név szerint Apollós a zsinagógában tanított az Úr útjáról, azaz a keresztyén életvitelről. Apollós a hellenisztikus-zsidó írásmagyarázat fellegvárából érkezett. Így nem véletlen, hogy ő maga igen magasan képzett szónok volt. Nem derül ki a Szentírásból, hogy mikor tért meg. Nem ad magyarázatot arra a Szentírás, hogy hogyan lehetséges, hogy Apollós gyakorlatilag Jézus tanítványa volt, mégis csak János keresztségét ismerte. Lukács ír efezusi tanítványokról is. Ők bizonyára megtért keresztyének voltak. Az efezusiak minden bizonnyal a zsidó vallás egyik szektájának tekintették a keresztyéneket.

Efezusi konfliktus:

Pál apostol és a helyi pogányság között kialakult egy hatalmas konfliktus. Látszólag teológiai a vita. Mintha a pogányság meg akarná őrizni a saját isteneit. Valójában gazdasági, anyagi alapú a vita. Az Artemisz imádatra épülő ötvös-ipar menne csődbe, ha a bálványszobor gyártás okafogyottá válna. Piaci pozícióját megőrzendő, az egyik vállalkozó, név szerint Demeter, egy beszédet mond Pál ellen. Szokatlan, hogy egy ellenprédikációt olvassunk a Bibliában. Ez a

beszéd lázba hozta az egész várost. Hogy megvédjék az istennő hatalmát, el akarták pusztítani azokat, akik nem ismerik el az istennő hatalmát. Az egész városra átkerült a feszültség. A város legnagyobb alapterületű közösségi terébe igyekezett mindenki. A színházba. A feldühödött tömeg magával vitte Pál két munkatársát Arisztarkhoszt és Gájuszt. A tanítványok érezték a helyzet súlyát, és Pált visszatartották. Amikor a misszionáriusok ellen felgerjedt tömeget egy zsidó férfi szándékozott lecsendesíteni, akkor a dühös tömeg még inkább ordítani kezdett. Hiszen tudták pontosan, hogy a zsidó vallás is elítéli a pogány bálványszobrok imádatát. Sándor a zsinagógai nagytanács tagja bizonyára el akarta magát határolni a keresztyének csoportjától. Ám ez nem sikerült neki, mivel a pogányság oldaláról nézve ugyanúgy a bálványszobor-üzlet ellenségei, mint a keresztyének. Egy efezusi magas rangú tisztségviselő (eredeti kifejezés szerint: író) oldotta meg a helyzetet. Az ő feladata volt a népgyűlés határozatainak a lejegyzetelése.

ÓRAVÁZLAT-JAVASLAT

Fő hangsúly: Bátorítás Isten Igéjének a befogadására és a személyes elköteleződésre.

Kognitív cél: Pál missziói útjain keresztül annak a bemutatása, hogy Isten örömhíre minden embert meg tud szólítani.

Affektív cél: Az elköteleződés örömeinek és nehézségeinek az átélése.

Pragmatikus cél: Bátorítás Isten Igéjének a befogadására és a személyes elköteleződésre.

Az óra fő részei	Javaslatok	Módszertani javaslatok, felhasznált taneszköz
<p>Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása</p>	<p>Ismétlés: 1 és 2. missziói út legfontosabb eseményeinek ismétlése</p> <p>Ének ismétlése</p> <p>Pál apostol képességei és tulajdonságai</p> <p>4 fős kiscsoportok Feladat: papírból kivágott Pál apostol alakra ráírni azokat a képességeket, amelyeknek a missziója során tudott használni. TK 58. o. Pál apostol figurája alapján:</p> <p>(Képességek és tulajdonságok: hit ismeretei: Szentírás ismerete, teológiai ismeretek, sátorponyva-készítési ismeretek</p>	<p>TK</p> <p>fénymásolt Pál apostol figurák, íróeszköz</p>

	<p>adottságok: elszántság, vezetőkészség, odaadás, beszédkészség, áldozatkészség, bátorság, határozottság stb.)</p> <p>(Kapcsolódás: TK Feladattár 3. feladat bevezető állítása: „Pál képességeit, adottságait használta Isten a szolgálatban.”)</p>	
Feldolgozási javaslat	<p>Pál apostol Efezusban Padtársak páros feladata, munkafüzet</p> <p>Aranymondás:</p> <p><i>„Mert nem szégyellem az evangéliumot, hiszen Isten hatalma az minden hívőknek üdvösségére.”</i> (Róm 1,16)</p> <p>Aranymondás megbeszélése: Milyen történetek igazolják Pál apostol életében az aranymondás állítását?</p> <p>Alkalmazás:</p> <p>TK Feladattár 3. f. „Milyen képességeid, adottságaid vannak neked, amivel te tudnál szolgálni?”</p> <p>Mindenki kap egy fénymásolt figurát. (Nemek szerint.) Figurára ráírják a válaszokat.</p> <p>Ének: Áldjátok az Úr nevét</p>	<p>MFEI 51. o. 1. f.</p> <p>Biblia TK 62. o.</p> <p>TK 62. o.</p> <p>Ötlet: TK 15. o. grafikája alapján. Grafikának használható csak a sziluettje. Vagy a fénymásolt figurák túoldalára is írhatnak.</p> <p>TK énekgyűjtemény 4. ének</p>
Házi feladat	<p>Feladattár 3. f. A feladat harmadik mondata: „Beszélgetsetek róla (képességeikről és adottságaikról) szüleiddel, lelkészeiddel, Hittanoktatóddal, barátaiddal!”</p>	TK 62. o.

TOVÁBBI ÖTLETEK:

Pál missziói útjai infografika és térkép:

<http://rpi.reformatus.hu/hatteranyagok/terkepek/vizjeles/26%20Pal%20utak.jpg>

<http://rpi.reformatus.hu/hatteranyagok/terkepek/vizjeles/26%20trkp%20P%C3%A1l%20misszi%C3%B3.jpg>

Filmek:

<https://www.youtube.com/watch?v=RHNaKp9ajt0>

<https://www.youtube.com/watch?v=ymP-fEiI4Tc>

<https://www.youtube.com/watch?v=5F3JTaTOD3Y>

Pál apostol nyomában:

<https://www.youtube.com/watch?v=TX7hv1OC-A4>

Gryllus Dániel – Sumonyi Zoltán: Pál apostol:

<https://www.youtube.com/watch?v=KkU6Vn9XWeY>

<https://www.youtube.com/watch?v=fiVhTjchyd0>

<https://www.youtube.com/watch?v=OJ3cUCDQ6W4>

„És ki az a Pál?” – Debreczeni Tibor monodrámája

<https://www.youtube.com/watch?v=1XgqmkjN8pQ>